

Medische brigades 'Henry Reeve': Nobelprijs of diplomatiek misbruik?

Dat Cuba in staat is om naar 23 landen medische noodhulpbrigades 'Henry Reeve' te sturen heeft internationaal hoog gescoord. Er loopt zelfs een campagne om de Nobelprijs voor de vrede toe te kennen aan deze brigades. Toch komt er kritiek op de brigades en niet alleen vanuit de te verwachten VS-hoek. Ook de Speciale Gezant voor moderne slavernij van de VN en [Human Rights Watch](#) uitten recent kritiek. Cuba doet die kritiek af als één grote lastercampagne.

We zoeken het even uit.

Voor alle duidelijkheid, naast de brigades 'Henry Reeve' die worden ingezet bij natuurrampen en epidemieën, heeft Cuba ook langlopende medische samenwerkingscontracten met tientallen landen, waarbij Cubaans medisch personeel het gastland ondersteunt bij de versterking van het nationale gezondheidssysteem. Momenteel werken 28.000 artsen en verpleegkundigen in 59 landen. Cuba hanteert drie vormen van medische bijstand: a) Cuba draagt alle kosten in zeer arme landen; b) de kosten worden gedeeld tussen Cuba en het gastland; c) Cuba ontvangt inkomsten voor de geleverde diensten. Maar het land geeft geen details over de precieze modaliteiten voor elk land.

De brigades zijn niet humanitair maar economisch geïnspireerd.

De VS beschuldigen Cuba ervan dat het land de brigades enkel inzet uit winstbejag. Door het wegvallen de Venezolaanse steun en van de inkomsten van het toerisme, zijn de brigades de enige reddingsboei voor Cuba, aldus de kritiek.

Cuba leidt een groot aantal medisch geschoolde burgers op, meer dan het land zelf nodig heeft. Dit extra potentieel zet Cuba in bij de internationale samenwerkingsprogramma's. Uit een historisch overzicht van de brigades blijkt dat Cuba door omstandigheden (wegvallen URSS-hulp, economische crisis en orkanen) gedwongen geweest om af te stappen van het gratis-solidariteitsmodel. Het land heeft ook nooit ontkend dat de medische missies een grote financiële input betekenen. Landen die de mogelijkheid hebben, betalen. Maar ingeval van grote natuurrampen in landen met weinig middelen, betalen deze landen enkel de verblijfskosten van de Cubaanse hulpverleners. Dit was het geval na de storm Mitch in

Medische brigades 'Henry Reeve': Nobelprijs of diplomatiek misbruik?

Midden-Amerika en na de aardbevingen in Pakistan, Haiti, Chili. De medische missies in West-Afrika in de strijd tegen Ebola werden gefinancierd via de Wereldgezondheidsorganisatie met donaties van NGO's en rijke landen.

Toen Brazilië (nov '18), Ecuador en Bolivia (nov '19) de samenwerking met de 9.500 Cubaanse brigadistas opzegde, betekende dat een serieuze klap voor de Cubaanse begroting. Wel blijft de Cubaanse overheid schaars met concrete gegevens. Enkel voor het jaar 2017 gaf het Ministerie van Gezondheid van Cuba cijfers: dat jaar ontving het land 9,6 miljard dollar voor de buitenlandse medische diensten (personeel én farmaceutische producten). Maar algemeen wordt aangenomen dat de medische dienstverlening Cuba meer in het laatje brengt dan het toerisme.

Welke samenwerkingsmodaliteit Cuba hanteert voor de Henry Reeve-brigades die momenteel in de strijd tegen Covid-19 worden ingezet, is niet geweten. Dr. Carlos Pérez Díaz van de brigade actief in Lombardije-Italië verklaarde aan een plaatselijke krant: "We hebben over geen enkele vorm van betaling gesproken. We zijn hier om samen te werken, de Italiaanse regering garandeert ons onderdak en verblijf. Onze aanwezigheid in de regio is puur solidariteit".

De brigades zouden een vorm van moderne slavernij zijn.

De Cubaanse artsen op missie worden uitgebuit: ze zijn niet vrij en ontvangen een armenloon, aldus de kritiek.

Niet elke dokter krijgt de kans om deel te nemen aan een brigade; daarvoor wordt men uitgenodigd door Colaboración Médica Cubana dat de internationale brigades organiseert. Wie ingaat op de uitnodiging ondertekent vervolgens een arbeidscontract. Ter plaatse in het gastland werken de artsen en verpleegkundigen onder de coördinatie van een brigade-verantwoordelijke en een persoon van de Communistische Partij - PCC, die instaan voor onder andere de communicatie naar buiten, een praktijk die trouwens ook in Cuba zelf gangbaar is.

Dit lijkt een strikt kader, maar men mag niet vergeten dat de VS tot enkele jaren terug heel actief de Cubaanse artsen trachtte te overhalen om te 'deserteren'. De VS lokten de

Medische brigades 'Henry Reeve': Nobelprijs of diplomatiek misbruik?

brigadisten met de belofte van een permanente verblijfsvergunning. Pas op het einde van zijn presidentschap heeft Barack Obama deze mogelijkheid opgeheven, maar de huidige president Trump doet er weer alles aan om de brigadisten te “overtuigen dat zij uitgebuit worden”. Van haar kant beschermt Cuba het land tegen een te grote braindrain. Het is een feit dat in het verleden honderden Cubaanse artsen niet naar hun land zijn teruggekeerd. In het verleden bestrafte de overheid deze ‘deserteurs’ met een verbod om 8 jaar lang het land niet meer binnen te komen. Bij de laatste wijzigingen van de migratiewetgeving, heet Cuba deze artsen weer welkom.

Hoe zit dat dan met de **vergoeding van de brigade-artsen**? Een arts in Cuba verdient omgerekend 70 dollar, weinig naar onze normen maar wel het dubbele van het gemiddelde maandloon. Een arts op missie krijgt lokaal onderdak en logement naast een beperkte bonus voor persoonlijke kosten. Zijn gewone Cubaans loon loopt verder en wordt in Cuba aan zijn familie betaald. Daarnaast krijgt de arts maandelijks een bonus op een persoonlijke rekening in Cuba gestort, die hij/zij kan ontvangen bij afloop van de missie. Daarnaast hebben leden van medische brigades bepaalde voorrechten; zo maken zij na afloop van hun tweejarige missie dankbaar gebruik van het importeren aan voordelige douanetarief van allerlei huishoudtoestellen die in Cuba moeilijk verkrijgbaar zijn.

Is het een feit dat de uitgezonden artsen naar Cubaanse normen heel goed betaald worden, dan is het evenzeer waar dat Cuba binnen de bilaterale samenwerkingsakkoorden een veel groter bedrag per brigadist aanrekent, dat oploopt tot 5.000 dollar en meer per maand. Kunnen we dat beschouwen als uitbuiting van het Cubaanse brigadisten? Moeilijk, want dezelfde manier van werken hanteert Cuba voor alle samenwerking met buitenlandse bedrijven werkzaam op het eiland. Cubaanse arbeiders werkzaam in de bouw van hotels beheerd door Spaanse of Franse groepen krijgen het nationale loon plus een bonus, terwijl het buitenlands bedrijf een veel hoger bedrag per werknemer aan de overheid betaalt. Op die manier slaagt de Cubaanse overheid erin het gratis onderwijs, de gratis gezondheidsdiensten en de pensioenen te financieren.

Cuba misbruikt de medische brigades voor diplomatieke doeleinden.

Volgens critici misbruikt Cuba de medische brigades om internationale diplomatieke goodwill te creëren om zo de VS-blokkade te doorbreken. De VS waarschuwen de landen die Cubaanse medische diensten aanvaarden zich niet te laten manipuleren.

Cuba stelt zich inderdaad graag voor als een land dat zich door humanistische principes en internationale solidariteit laat leiden. En inderdaad, met een goede gezondheidszorg en het hoogstaand onderwijs enerzijds en de internationale medische maar ook educatieve en sportieve dienstverlening hebben de Cubaanse autoriteiten zeker stevige troeven in handen. Bovendien is er niets verkeerd aan om de eigen principes en praktijk diplomatiek uit te dragen. Doet de Europese Unie trouwens niet hetzelfde als zij het eigen model van de democratie promoot?

Het is een feit dat de medische brigades duidelijk hebben bijgedragen tot de internationale waardering voor Cuba. In het geval van Honduras hebben de medische brigades na de doortocht van de orkaan Mitch zelfs bijgedragen tot het herstel van de diplomatieke relaties met Cuba. De inzet van de Cubaanse artsen in de strijd tegen Ebola in West-Afrika werd internationaal erkend en geprezen. Ook in de huidige context zet Cuba de medische brigades in de strijd tegen Covid-19 sterk in de kijker met als kenmerkende slogan "Solidariteit is geen luxe-product van de revolutie, het is er de essentie van". De eigen internationale solidariteit afzetten tegen de moorddadige VS-blokkade, is een opportuniteit die de Cubaanse overheid niet laat liggen: ¡Solidaridad sí, bloqueo no! Of nog 'Cuba salva, el bloqueo mata' (Cuba redt, de blokkade doodt).

Bronnen:

<http://www.escambray.cu/especiales/coronavirus/cubasalva/> (overzicht van de Covid-19 Brigadas Henry Reeve)

<https://salud.msp.gov.cu/tag/contingente-henry-reeve/> (video)

<http://www.radiobayamo.icrt.cu/2020/04/29/desmienten-acusaciones-contras-las-misiones-medicas-cubanas/>

<https://www.eltiempo.com/mundo/latinoamerica/en-que-consisten-las-brigadas-de-medicos-c>

Medische brigades 'Henry Reeve': Nobelprijs of diplomatiek misbruik?

[ubanos-enviadas-durante-la-pandemia-522602](#) }